Pirjo Uusitalo

3.4.2018

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

Asiantuntijakuuleminen 4.4.2018

Viite: HE 14/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi

Asiantuntijakuulemiskutsussanne esitetyn mukaisesti Maatalousyrittäjien eläkelaitos (Mela) lausuu hallituksen esityksestä erityisesti lomituspalvelujen näkökulmasta.

Voimassa olevien lakien mukaan Mela vastaa kaikkien kolmen eli maatalousyrittäjien, turkistuottajien ja poronhoitajien lomitusjärjestelmien toimeenpanosta. Sekä maatalousyrittäjien että turkistuottajien lomituspalvelujen paikallishallinto hoidetaan koko Manner-Suomen alueella 42 kunnan toimesta Melan kyseisten kuntien kanssa tekemien toimeksiantosopimusten perusteella. Melalla on mm. lakisääteinen velvollisuus maksaa paikallisyksikköinä toimiville kunnille tehtävien hoitamiseen liittyvät valtion korvaukset. Toimeksiantajaroolissaan Melan tulee myös ohjata ja valvoa paikallisyksiköinä toimivia kuntia.

Hallituksen esitys 14/2018 liittyy hallituksen esitykseen 15/2017. Viimeksi mainitussa esityksessä ehdotetun maakuntalain 6 §:n 1 momentin 24 kohdan nojalla maakunnan tehtäviin kuuluisivat maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalvelujen järjestäminen sekä poronhoitajien sijaisavun kustannusten korvaaminen.

Kuten hallituksen esityksestä 14/2018 ilmenee, sosiaali- ja terveysministeriössä valmistellaan parhaillaan lomituspalveluja koskevan lainsäädännön uudistusta, jonka on tarkoitus tulla eduskunnan käsiteltäväksi vuoden 2018 aikana. Tästä syystä HE 14/2018 ei vielä sisällä varsinaisia lomituspalveluita koskevia säännöksiä.

Kuitenkin HE:ssa 14/2018 viitataan tulevaan lomitusuudistukseen tietyiltä osin. Siinä mm. viitataan reformiministeriryöryhmän marraskuussa 2017 tekemiin päätöksiin, joiden mukaan turkistuottajien lomituspalvelujen ja poronhoitajien sijaisavun tehtävien siirrosta maakuntiin luovuttaisiin. Nämä olisi tarkoitus keskittää itse hankittuina palvelujärjestelminä Melan tehtäviksi ja rahoitus säilyisi edelleen sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan erillismomenteilla. Maakunnille annettaisiin kuitenkin vapaaehtoinen mahdollisuus tarjota turkistuottajille tosiasiallisia lomituspalveluja, ts. tarjota lomittaja lomitustyöhön. Mela pitää reformiministeriryöryhmän päätöksiä kannatettavina eikä Melalla ole asiaan huomauttamista.

Hallituksen esityksellä 14/2018 perustettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirasto, jonka tehtäviksi esitetään mm. lomituspalveluiden ohjaus- ja valvontatehtäviä. Melalla ei ole huomauttamista hallituksen esityksessä 14/2018 ehdotettuun tehtävien siirtoon. Esityksessä todetun mukaisesti Valtion lupa- ja valvontavirastoon olisi myös tarkoitus siirtää joitakin henkilöitä Melasta. Siirrosta säädettäisiin tarkemmin myöhemmin

annettavassa lomituspalveluita koskevassa hallituksen esityksessä. Vastaavasti tällöin olisi tarkoitus säätää tarkemmin myös Valtion lupa- ja valvontaviraston lomituspalveluiden ohjaus- ja valvontatehtävistä.

Lisäksi hallituksen esityksessä 14/2018 ehdotetaan, että talousarviomomentilta 33.80.50 valtion korvaus maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalvelujen hallintomenoihin (siirtomääräraha 2 v), Valtio lupa- ja valvontavirastoon siirretään lomituspalvelujen laillisuusvalvontaan ja ohjaukseen liittyviä tehtäviä vastaavat toimintamenomäärärahat. Mela painottaa, viitaten etenkin esityksen kohdassa 4.1.4 Taloudelliset vaikutukset olevaan taulukkoon määrärahasiirroista, että lomituksen määrärahat, mukaan lukien hallintomenomomentti, tulisi jakaa maakuntien, Valtion lupa- ja valvontaviraston ja Melan kesken. Edellä kerrotun mukaisesti Melalle jäisi hoidettavaksi turkistuottajien lomituspalvelujärjestelmä ja poronhoitajien sijaisapujärjestelmä. Lisäksi väliaikaisesti määrärahasiirroissa tulisi huomioida myös nykyisten lomitusjärjestelmien hallittu alasajo. Lisäksi Mela toteaa, että määrärahamomentilla 33.80.50 nyt oleva 1.000.000 euroa, on lomituksesta täysin erillinen määräraha ja kuuluu Melan toteuttamaan hankkeeseen, jolla tuetaan maatalousyrittäjien työssä jaksamista.

Maakuntauudistuksesta johtuen hallituksen esityksessä 14/2018 ehdotetaan muutoksia myös maatalousyrittäjien luopumisjärjestelmiä koskeviin lakeihin. Lakeja muutettaisiin siten, että laeissa olevat maininnat kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisesta sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta korvattaisiin maakunnalla ja lisäksi tehtäisiin muutamia lähinnä teknisiä muutoksia. Melalla ei ole huomauttamista esitykseen luopumisjärjestelmien näkökulmasta.

Pirjo Uusitalo
lakimies

Maatalousyrittäjien eläkelaitos
Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt

Postiosoite PL 16, 02101 ESPOO
Postadress PB 16, 02101 ESBO

Käyntiosoite Revontulenpuisto 2, Espoo
Besöksadress Norrskensparken 2, Esbo

Puhelin • Telefon 029 435 11
Faksi • Fax 029 435 2426

Internet www.mela.fi • www.lpa.fi
Y-tunnus • FO-nummer 0101319-6